

УДК 349.6(477):061.1ЄС

ІНТЕГРАЦІЯ ВОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

к.ю.н., доц. Черкашина М.К.

*Національний університет: «Юридична академія України імені Ярослава
Мудрого», кафедра екологічного права, м. Харків, вул. Пушкінська, 77
тел.роб.: 704-92-97, E-mail: marikonst@rambler.ru*

Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України визначено пріоритетним обов'язком держави, та закріплено у її головних правових документах (Конституції України, ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища» тощо). Зокрема, Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» визначає сучасну мету і принципи державної екологічної політики, започатковує перехід до природоохоронних стандартів Європейського Союзу, розроблення відповідних нормативно-правових актів та імплементацію європейських екологічних норм і стандартів. Розробка та втілення цієї Стратегії державної екологічної політики до 2020 року є пріоритетним заходом діяльності Української частини Ради з питань співробітництва між Україною та ЄС.

Додатково, Програма інтеграції України до Європейського Союзу затверджена Указом Президента України 2000 року передбачає критерієм членства в ЄС здатність виконувати зобов'язання, що випливають із членства в ЄС, зокрема, роботу в напрямку забезпечення якості життя та охорони навколишнього середовища (Розділ II п. 11.1.3 – якість води). Але незважаючи на більш ніж 10 років її функціонування, більшість завдань залишається без уваги. Це стосується й екологічного законодавства, розвиток якого є пріоритетним для країн Європейського Союзу, де особлива увага спрямована на збереження і відновлення природних ресурсів, моніторинг основних забруднювачів довкілля та джерел надходження хімічних речовин у довкілля.

Головним нормативно – правовим документом, який регулює діяльність з водокористування та охорони природних вод, включаючи поверхові води суходолу, транзитні та прибережні, а також підземні води Європи, є Водна Рамкова Директива ЄС (ВД). Водокористування в Україні регулюється Водним Кодексом, головним завданням якого є охорона вод держави.

Правові категорії ключових понять у Водному Кодексі та Водній Рамковій Директиві представлені у різних інтерпретаціях, що у подальшому розрізняє практичне виконання обох правових документів та регулювання природокористування у рамках спільних транскордонних водних басейнів.

Наприклад, водний ресурс у екологічному законодавстві України розглядається насамперед як компонент природокористування, а його охорона пов'язана зі збереженням його характеристик для подальшого водокористування. Водна Директива зазначає, що водний ресурс не є комерційним продуктом, та його охорона повинна здійснюватися на рівні охорони спадщини. Якщо у Водному кодексі України показники якості води є санітарно-гігієнічними, тобто до пріоритету відноситься захист здоров'я людини, то Водна Директива визначає саме екологічні показники, що направлені на охорону екосистеми водного об'єкта. Відповідно до Водного кодексу України забруднення – це безпосередньо надходження забруднюючих речовин, тобто розглядається саме прямий вплив на водний об'єкт. У той час ВРД розглядає поняття забруднення більш ширше, додаючи не тільки прямий але й непрямий вплив на водний об'єкт, пов'язаний з природними та антропогенними факторами користування водного басейну. ВРД має комплексний підхід щодо процесів забруднення, враховуючи фактори впливу, стан компонентів довкілля.

Перехід з однокомпонентного підходу у природокористуванні України до екосистемного надасть можливість проводити комплексний моніторинг довкілля з урахуванням його головних компонентів. Також важливим етапом інтеграції європейського екологічного законодавства стане можливість практичної реалізації програм з охорони транскордонних водних басейнів та спільний контроль якості усіх її компонентів.